

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » 02 2024 № 6

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм навчання
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус дисципліни: обов'язкова

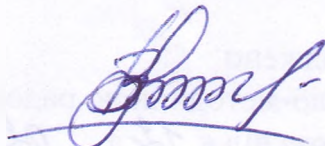
Ірпінь 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія особистості» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» (нова редакція для вступу 2023) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 30.03.2023, протокол №9.

Укладачі

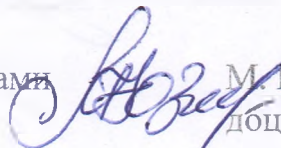

I.O. Петухова, к. пед. н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

V.I. Хоменко, викладач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

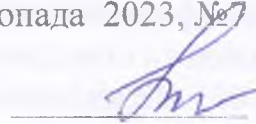
Гарант освітньої програми

M.Yu. Заушнікова, к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Розглянуто і схвалено кафедрою психології педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «20» листопада 2023, №7

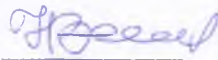
Завідувач кафедри

I.O. Петухова, к.пед.н., доцент

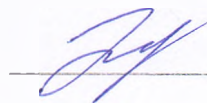
Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «01» грудня 2023, №5

Голова Вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації

N.I. Зикун, д. н. із соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

I.V. Качур, к.біол.н., доцент

Реєстраційний № _____

Зміст

1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання	6
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни	7
2.3. Структура навчальної дисципліни	8
2.4. Рейтинг-план	9
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	11
3. Програма навчальної дисципліни	12
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	21
5. Засоби діагностики результатів навчання	24
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю	25
7. Рекомендована література	30
8. Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни	31

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Психологія особистості» відноситься до навчальних дисциплін циклу загальної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 053 «Психологія»

Мета навчальної дисципліни: сформувати у майбутніх фахівців здатність здійснювати психологічний аналіз особистості й самоаналіз власного внутрішнього світу, що сприятиме досягненню ними особистісної й професійної зрілості, реалізації свого потенціалу, дасть можливість правильно орієнтуватися у сутності міжособистісних стосунків та організовувати ефективну взаємодію з партнерами у їх майбутній професійній діяльності та у приватному житті.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомлення з основними психологічними підходами і концепціями щодо поняття та структури особистості; розкриття умов становлення, функціонування і розвитку особистості; аналіз можливостей застосування набутих знань у подальшій професійній діяльності; ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних особливостей особистості та процедурами особистісного самопізнання й саморозвитку.

При вивченні курсу «Психологія особистості» студенти повинні знати: теоретико-методологічні засади та принципи, завдання, проблеми та методи психології особистості; понятійно-категоріальний апарат психології особистості, її специфіку та закономірності функціонування у сфері суспільних відносин і поведінки; основні наукові підходи психології особистості (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо); психологічну структуру особистості та психологічні чинники, які зумовлюють особливості поведінки й діяльності особистості.

Вміти: інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння індивідуально-психологічних особливостей особистості; застосовувати набуті знання для пояснення і прогнозування поведінкових проявів особистості; розробляти психологічний портрет особистості; діагностувати психологічні якості й особливості особистості.

Об'єкт навчальної дисципліни: закономірності розвитку особистості. Методи та засоби діагностики характерологічних особливостей особистості. Психопрофілактичні, психокорекційні та психотерапевтичні засоби допомоги особистості.

Предмет вивчення навчальної дисципліни – взаємозв'язок психології особистості та психотерапії.

Методи навчання – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога і студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Розмежовують три групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні методи навчання. Розрізняють такі словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення, розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод тощо.

Наочні методи навчання. Словесні методи навчання, як правило, поєднуються із засобами наочності. дидактиці значну роль відіграють методи наочності, до яких відносять: - ілюстрування (зображення, наочне пояснення); - демонстрування (показ); - самостійне спостереження, досліди.

Практичні методи навчання. До цієї групи методів відносять вправи, лабораторна робота, практична робота, дидактична гра тощо.

Логічні методи. Мислення студента в процесі навчання проходить різними шляхами – аналітичним, синтетичним, індуктивним, дедуктивним, через моделювання, абстрагування, формалізацію тощо

Програмою курсу передбачено лекційні, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Під час лекційних та семінарських занять застосовуються інноваційні інтерактивні методи навчання: тренінги, кейси, дебати, творчі, тестові завдання.

На лекційних заняттях здобувача вищої освіти отримують інформацію про теоретичні аспекти курсу.

Семінарські заняття передбачають розкриття актуальних проблем специфіки та практичного застосування знань як базової основи у подальшій професійній діяльності, обговорення дискусійних питань.

Об'єктом контролю є діяльність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, а також результати виконання ними самостійної та індивідуальної роботи.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготовку презентацій, рефератів та тези на науковій конференції.

До контрольних заходів входять поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Метою поточного контролю є перевірка у студентів рівня знань, набутих на лекційних та семінарських заняттях. Поточний контроль здійснюється персоніфікованим оцінюванням роботи кожного студента. Структура поточного контролю враховує особливості денної, заочної форм навчання.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань студентів із дисципліни «Психологія особистості» оцінюванню підлягають наступні обов'язкові елементи:

1. Системність і активність роботи на практичних заняттях (у т.ч. і робота в малих групах).
2. Виконання модульних завдань.

Оцінка системності і активності роботи на семінарських заняттях передбачає контроль:

- 1) рівня знань, продемонстрованого студентами у їх виступах чи відповідях на семінарських заняттях;
- 2) результатів виконання і захисту контрольних робіт чи інших завдань, винесених на конкретне семінарське заняття.

Формою підсумкового контролю знань є екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Обов'язкова	
Модулів - 2	Рік підготовки:	
Змістовних модулів - 2	3-й	3-й
Загальна кількість годин - 120	Семестр	
	5-й	5-й
	Лекції	
	24 год.	4 год.
	Семінарські	
	24 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	70 год.	110 год.
	Індивід.-консультац. робота:	
	2 год.	2 год.
	Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності	Результати навчання
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	ПРН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій	ПРН19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є «Загальна психологія», «Історія психології», «Вступ до спеціальності», «Психодіагностика», «Спеціальна психологія», «Патопсихологія».

Наступними для цієї дисципліни буде вивчення предметів «Психодіагностика», «Психокорекція», «Психотерапія», «Кризова психологія», «Психологічне консультування», «Експериментальна психологія».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-23-1, ПСБ3-23-1

№	Змістовні модулі	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Лекції	Семинарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С.	Всього	Лекції	Семинарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С.	Всього
Модуль I = 2 зал. кред. (60 год)											
ЗМ I. (Т.1-6) Загальні питання психології особистості											
Т.1	Предмет, завдання та методи психології особистості	2	2	-	6	10	2	-	-	8	10
Т.2	Структура особистості в різних концепціях	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10
Т.3	Формування і розвиток особистості	2	2	-	6	10	-	2	-	8	10
Т.4	Структурно-функціональні характеристики особистості	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10
Т.5	Спрямованість особистості	2	2	2	4	10	-	-	2	8	10
Т.6	Самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв)											
Всього по модулю		12	12	2	34	60	2	2	2	54	60
Модуль II = 2 зал. кред. (60 год)											
ЗМ II. (Т.7-12) Структурні виміри особистості											
Т.7	Індивідуально-психологічні характеристики особистості	2	2	-	6	10	2	-	-	8	10
Т.8	Психологічна стать як детермінанта розвитку особистості	2	2	-	6	10	-	2	-	10	12
Т.9	Відхилення у розвитку особистості	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10
Т.10	Особистість у соціумі	2	2	-	6	10	-	-	-	8	8
Т.11	Життєвий шлях і життєвий світ особистості	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10
Т.12	Діагностичні інструменти у роботі з особистістю	2	2	-	6	10	-	-	-	10	10

Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)										
Всього по модулю	12	12	-	36	60	2	2	-	56	60
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE										
Форма підсумкового контролю - екзамен										
Разом годин з курсу	24	24	2	70	120	4	4	2	110	120

2.4. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)		
денна	заоч.	Модуль 1				денна	заоч.
2	2	Т.1. Предмет, завдання та методи психології особистості	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	0	0	
2	0				2	0	
6	8				1	2	
2	0	Т.2. Структура особистості в різних концепціях	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	0	0	
2	0				2	0	
6	10				1	2	
2	0	Т.3. Формування і розвиток особистості	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	0	0	
2	2				2	5	
6	8				1	2	
2	0	Т.4. Структурно-функціональні характеристики особистості	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та	0	0	
2	0				2	0	
6	10				1	2	

				пропонувати шляхи їх розв'язання.		
2 2 2 6	0 0 2 8	Т.5. Спрямованість особистості	Лекція Семинарське заняття Індивідуально-консультаційна робота Самостійна робота	ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	0 2 3 1	0 0 5 2
2 2 6	0 0 10	Т.6. Самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості	Лекція Семинарське заняття Самостійна робота Проміжний модульний контроль	ПРН11. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	0 2 1 3	0 0 2
62	60	Усього за модулем 1			24	22
		Модуль 2				
2 2 6	2 0 8	Т.7. Індивідуально-психологічні характеристики особистості	Лекція Семинарське заняття Самостійна робота	ПРН19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії	0 2 1	0 0 2
2 2 6	0 2 10	Т.8. Психологічна стать як детермінанта розвитку особистості	Лекція Семинарське заняття Самостійна робота	ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	0 2 1	0 5 2
2 2 6	0 0 10	Т.9. Відхилення у розвитку особистості	Лекція Семинарське заняття Самостійна робота	ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	0 2 1	0 0 2
2 2 5	0 0 8	Т.10. Особистість у соціумі	Лекція Семинарське заняття Самостійна робота	ПРН19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості,	0 2 1	0 0 2

				застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії		
2 2 5	0 0 10	Т.11. Життєвий шлях і життєвий світ особистості	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН11. Скласти та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	0 2 1	0 0 2
2 2 6	0 0 10	Т.12. Діагностичні інструменти у роботі з особистістю	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота Проміжний модульний контроль	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	0 2 1 3	0 0 2 6
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE					5	5
58	60	Усього за модулем 2			26	28
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>					50	50
Усього за курсом					100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний супровід.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Предмет, завдання та методи психології особистості

План лекційного заняття:

1. Особистість у системі сучасного наукового знання
2. Предмет та основні завдання сучасної психології особистості
3. Принципи психології особистості
4. Методи дослідження особистості
5. Зв'язки психології особистості з іншими галузями психології

План семінарського заняття

1. Психологія особистості як галузь синтезу теорій і наукових підходів до вивчення особистості
2. Психологічні виміри дослідження особистості: культурно-історичний, суб'єктний, соціальний, тілесний
3. Порівняльний аналіз моделей дослідження особистості
4. Актуальні проблеми сучасної психології особистості

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Єдність теоретичної і практичної психології особистості
2. «Індивідуальна особистість» як предмет наукового дослідження
3. Стандартизація, надійність та валідність методів оцінки особистості
4. Взаємозв'язок категорії «особистість», «психічні явища», «свідомість», «діяльність» та «розвиток психіки»

Перелік питань для самоконтролю:

1. Як сучасна наука розуміє предмет психології особистості?
2. Як змінювалися погляди на завдання психології особистості упродовж ХХ сторіччя?
3. У чому полягає розбіжність між повсякденним і науковим розумінням поняття «особистість»?
4. Розкрийте етимологію поняття «особистість».
5. Назвіть автора першого визначення особистості.
6. Висвітліть основні положення персонології щодо розвитку особистості?
7. Дайте визначення поняттям «індивід», «індивідуальність», «суб'єкт діяльності».
8. Коли з'явилися перші книги з психології особистості?
9. Розкрийте сутність проблеми міждисциплінарного статусу поняття «особистість».

Рекомендована література

Основна: [1,2]

Допоміжна: [3]

Міжнародні видання: [1]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

Тема 2. Структура особистості в різних концепціях

План лекційного заняття:

1. Визначення понять «концепція», «особистість», «структура особистості»
2. Ідеї структури особистості у філософських ученнях про душу

3. Структура особистості у різних зарубіжних психологічних концепціях
4. Структура особистості у вітчизняних психологічних концепціях

План семінарського заняття

1. Структура особистості в класичному психоаналізі
2. Структура особистості в гуманістичних теоріях
3. Структура особистості в когнітивних теоріях
4. Особистість і її будова в теоріях біхевіористів
5. Я-концепція в інтерпретації різних авторів
6. Переосмислення традиційних підходів до розуміння структури особистості у контексті сучасності

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Підстави для диференціального використання понять «особистість» і «суб'єкт» у наукових працях з психології особистості
2. Шляхи побудови сучасної концепції структури особистості
3. Концепція метарис
4. Генетико-психологічні проблеми структури особистості
5. Цінності і ціннісні орієнтації в структурі особистості
6. Смілова архітектоніка свідомості й екзистенційно-системний концепт «внутрішньої картини світу» особистості

Перелік питань для самоконтролю:

1. Яке визначення особистості запропонував В. Джеймс?
2. Як визначали особистість зарубіжні психологи Е. Фромм, Г. Оллпорт, С. Мадді?
3. Чому неможливо виробити єдине і загальноприйняте наукове визначення особистості?
4. Чому вчення Демокріта про душу стало першим систематизованим психологічним вченням про її структуру?
5. Коли в науковий обіг поряд з поняттям “наука про душу” входить назва “психологія” і хто з філософів ввів у науковий обіг слово “психологія”?
6. Яка структура особистості в теоріях рис (Г. Оллпорт, Р. Кеттел, Г. Айзенк)?
7. Як виглядає будова (структура) особистості в психоаналітичних теоріях З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера, К. Хорні, Е. Фромма, Г. Саллівана?
8. Які варіанти вирішення проблем психологічної структури особистості пропонуються сучасною психологічною наукою?

Рекомендована література

Основна: [2, 4]

Допоміжна: [1,8]

Міжнародні видання: [2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

Тема 3. Формування і розвиток особистості

План лекційного заняття:

1. Поняття про особистість. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність»
2. Фактори впливу на формування особистості

3. Розвиток особистості: концепції, рушійні сили, специфіка протиріч

План семінарського заняття:

1. Формування та вирішення протиріч на різних періодизаціях вікової психології
2. Історичні приклади впливу середовища, сім'ї та інших факторів на формування особистості
3. Сучасне середовище зростання молодого покоління

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поясніть фразу: «Чим досконаліше виховання, тим щасливіші народи»
2. Опишіть формулу детермінації С.Л. Рубінштейна

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттям “особистість”, “формування особистості”, “розвиток особистості”. Чи є поняття “формування особистості” та “розвиток особистості” тотожними? Відповідь обґрунтуйте.
2. Поясніть різницю між поняттями “людина”, “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.
3. Перелічіть чинники та групи чинників, від яких залежить соціалізація.
4. Охарактеризуйте специфіку протиріч протягом вікового розвитку особистості.

Рекомендована література

Основна: [1,3]

Допоміжна: [3,5]

Міжнародні видання: [3]

Інформ. ресурси Інтернет: [1]

Тема 4. Структурно-функціональні характеристики особистості

План лекційного заняття:

1. Розвиток поглядів на структуру особистості у вітчизняній психології
2. Основні компоненти структури особистості З. Фрейда
3. Основні компоненти структури особистості К. Юнга
4. Теорія особистості Е. Фромма

План семінарського заняття:

1. Психологічні характеристики особистості: стійкість, єдність та активність
2. Структури особистості: можливості, властивості та направленість
3. Цілісна філософсько-психологічна концепція особистості
4. «Блочний» метод аналізу структури особистості

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Сутнісна характеристика структурно-функціональної моделі становлення ціннісно-сислової сфери особистості
2. Структурно-функціональні компоненти процесу розвитку самосвідомості
3. Рушійні сили розвитку особистості

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які основні виміри психологічної структури особистості?
2. Чим відрізняються погляди на структуру особистості вітчизняних психологів від уявлень фрейдистів?
3. Порівняйте структури особистості З. Фрейда, К. Юнга, Е. Берна та знайдіть у них спільне. Що відмінного між ними?

4. Як розглядається проблема структури особистості в рамках інших теорій особистості?
5. Що дає аналіз структурних компонентів особистості для розуміння її функцій?
6. У чому особливості “блочного” методу аналізу структури особистості?

Рекомендована література

Основна: [3,4]

Допоміжна: [1,3,9]

Міжнародні видання: [4,5]

Інформ. ресурси Інтернет: [2]

Тема 5. Спрямованість особистості

План лекційного заняття:

1. Поняття спрямованості особистості, її види та форми
2. Типи особистісної спрямованості
3. Основні складові спрямованості

План семінарського заняття

1. Спрямованість як компонент структури особистості
2. Класифікація людських потреб
3. Альтруїзм, емпатія і просоціальна поведінка
4. Суспільна спрямованість поведінки людини
5. Роль спрямованості у формуванні особистості

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Вплив вроджених особливостей людини на розвиток особистості
2. Характеристика розвитку особистості як адаптації до середовища
3. Дослідження джерел активності особистості (генетичний підхід)
4. Роль спрямованості особистості в адаптації до порушень динаміки між організмом і середовищем
5. Спрямованість особистості як фактор розвитку психічних станів підлітків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Зміст понять «мотив», «мотивація», «потреби»
2. Психологічні теорії мотивації поведінки (біхевіористська, фрейдистська, гуманістична)
3. Теорія ієрархії потреб А. Маслоу
4. Емоційна спрямованість особистості

Перелік питань для самоконтролю:

1. Розкрийте зміст поняття “спрямованість особистості”.
2. Що являє собою потреба як психічне явище?
3. Поясніть відмінність між усвідомленими та неусвідомленими мотивами.
4. У чому виявляється установка особистості?
5. Розкрийте інтереси як мотиви.
6. Охарактеризуйте різні типи спрямованості особистості.

Рекомендована література

Основна: [1,3]

Допоміжна: [3, 7, 9]

Міжнародні видання: [5]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

Тема 6. Самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості

План лекційного заняття:

1. Поняття про самосвідомість, етапи розвитку, її компоненти, функції та форми
2. Я-концепція як прояв самосвідомості
3. Поняття про рефлексію та її взаємозв'язок зі свідомістю. Основні компоненти рефлексії, її типи, функції та види
4. Значення рефлексії у процесах саморегуляції

План семінарського заняття:

1. Онтогенез самосвідомості особистості
2. Захисні механізми особистості
3. Явище ідентифікації особистості
4. Значення рефлексії у професійній діяльності

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Історія вивчення проблеми самосвідомості
2. Методики дослідження самооцінки

Перелік питань для самоконтролю:

1. Яким чином відбувається розвиток самосвідомості людини?
2. Які компоненти самосвідомості?
3. У чому полягають функції самосвідомості?
4. Які критерії та основні форми самосвідомості?
5. Що таке рівень домагань? І як він впливає на життєдіяльність особистості?
6. Які особливості прояву адекватної самооцінки особистості?
7. Які особливості прояву неадекватної самооцінки особистості?
8. Що являє собою Я-концепція? Узагальніть погляди психологів щодо трактування поняття Я-концепція.
9. Що таке рефлексія? Яке її значення у життєдіяльності особистості?
10. Який структурний склад рефлексії?
11. У чому полягають функції рефлексії?
12. Які Ви знаєте форми рефлексії?
13. Які існують типи рефлексії? Охарактеризуйте їх.
14. Яке значення рефлексії у процесах саморегуляції? Що таке саморегуляція?

Рекомендована література

Основна: [3, 4]

Допоміжна: [1,3,8]

Міжнародні видання: [1,4]

Інформ. ресурси Інтернет: [1]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2. СТРУКТУРНІ ВИМІРИ ОСОБИСТОСТІ

Тема 7. Індивідуально-психологічні характеристики особистості

План лекційного заняття:

1. Темперамент: історія учень, властивості і типи
2. Структура характеру. Індивідуальні і типові риси характеру
3. Задатки і здібності
4. Роль спадковості і соціального середовища у розвитку людських здібностей

План семінарського заняття

1. Проблема формування характеру: роль спадковості, виховних впливів, діяльності
2. Типи характеру у концепції А. Адлера

3. Здібності та самоефективність у концепції А. Бандури
4. Історія розвитку теорії про темперамент
5. Здібності та успішність професійної діяльності

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Можливість корекції властивостей темпераменту
2. Основні чинники формування характеру людини
3. Методики вивчення характеру

Перелік питань самоконтролю:

1. У чому полягає психологічна природа темпераменту людини?
2. Які властивості темпераменту ви можете проілюструвати на прикладах з власного життя?
3. Які типи темпераменту ви знаєте? У чому плюси і мінуси кожного з них?
4. Що таке характер? Як він пов'язаний з темпераментом?
5. Які типології характерів вам відомі?
6. Що дає аналіз задатків і здібностей для розуміння власної особистості?
7. Чи можна впливати на розвиток здібностей, на формування таланту?

Рекомендована література

Основна: [1,4]

Допоміжна: [2,3,7,9]

Міжнародні видання: [1,2]

Інформ. ресурси Інтернет: [2]

Тема 8. Психологічна стать як детермінанта розвитку особистості

План лекційного заняття:

1. Основні теоретичні положення психологічної статі
2. Проблематика статі: виникнення та генеза
3. Психологічні поняття, суміжні з поняттям «гендерно-статева ідентичність»
4. Особливості гендерно-статевої ідентичності
5. Поняття «андрогінність», «маскулінність», «фемінність»

План семінарського заняття:

1. Розвиток гендерної ідентичності
2. Маскулінність, фемінність та андрогінність як гендерні властивості особистості
3. Психосексуальний розвиток людини
4. Вікові особливості гендерних стереотипів
5. Нова психологія статі

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Дослідження ефективності лідерів різної статі
2. Роль психологічної статі у становленні особистісної ідентичності
3. Біопсихосоціальний конструкт статево-рольової ідентифікації особистості
4. Психолого-педагогічний погляд на стать і сексуальність

Перелік питань самоконтролю:

1. Як Ви вважаєте, які тенденції характеризують гендерні стосунки у сучасному українському суспільстві?
2. Розкрийте основні теоретичні джерела розуміння гендера.

3. Охарактеризуйте гендер як соціально-психологічну категорію.
4. Які існують відмінності між поняттями “стать” та “гендер”?
5. Гендер – це соціальний конструкт чи біологічний імператив?
6. Що таке гендерна ідентичність?
7. Як визначається психологічна стать особистості?
8. Які існують підходи до визначення маскулінності, фемінності та андрогінності?

Рекомендована література

Основна: [3, 4]

Допоміжна: [2, 7, 9]

Міжнародні видання: [2,3,5]

Інформ. ресурси Інтернет: [2]

Тема 9. Відхилення у розвитку особистості

План лекційного заняття:

1. Поняття «особистість» та «відхилення»
2. Чинники «відхилення» у розвитку особистості
3. Умови нормального психічного розвитку
4. Фактори недорозвитку психічних функцій

План семінарського заняття:

1. Сенси і мотиваційні залежності у розвитку особистості
2. Боротьба з переломними переживаннями особистості
3. Причини появи «важких» дітей і підлітків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Біологічні фактори ризику, що зумовлюють значні відхилення у фізичному і психічному розвитку дитини
2. Соціальні фактори ризику
3. Сутність комплексу «Іони» за А. Маслоу: сучасне трактування
4. Необхідні і достатні умови нормального психічного розвитку особистості

Перелік питань самоконтролю:

1. Що включає в себе поняття «відхилення від норми»?
2. Які чинники призводять до появи «важких» дітей?
3. Перерахуйте фактори недорозвитку психічних функцій
4. У чому полягає вплив сімейного виховання на розвиток особистості?
5. Що відносять до умов нормального психічного розвитку?

Рекомендована література

Основна: [1-3]

Допоміжна: [3,8-9]

Міжнародні видання: [2, 3]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

Тема 10. Особистість у соціумі

План лекційного заняття:

1. Соціалізація в інтерпретації З. Фрейда та його послідовників
2. Соціалізація особистості

3. Ролі та рольові очікування

План семінарського заняття:

1. Роль як шаблон взаємних прав та обов'язків. Конвенціональність ролей.
2. Внутрішньорольові та міжрольові конфлікти, шляхи їх подолання
3. Соціалізація як процес і механізм входження людини в соціум
4. Соціальний досвід як показник культурного розвитку особистості
5. Соціальна ідентичність як концептуалізація особистістю себе та інших у груповій взаємодії

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Особистість як суб'єкт соціального повсякдення
2. Самість як системоутворювальне ядро особистості
3. Структура, зміст, моделі та динаміка розвитку Я-концепції
4. Методичні підходи до психосоціального вивчення Я-концепції

Перелік питань самоконтролю:

1. Що таке соціалізація та які етапи соціалізації можна виділити?
2. Як Ви розумієте роль спілкування та спільної діяльності у розвитку особистості?
3. Які бар'єри взаєморозуміння Вам знайомі з власного досвіду?
4. Назвіть основні ролі, які людина виконує. Проаналізуйте психологічну природу рольової поведінки.
5. Як Ви розумієте висловлювання Ж.-П.Сартра "Ад – це інші"?
6. У чому, на вашу думку, полягає психологічна природа симпатії?
7. Чи може особистість розвиватися без дружніх стосунків? Що таке для вас дружба?
8. Чому людина прагне любові? Де знаходиться потреба в коханні у вашій власній ієрархії потреб?

Рекомендована література

Основна: [3,4]

Допоміжна: [2,3]

Міжнародні видання: [1,4]

Інформ. ресурси Інтернет: [1]

Тема 11. Життєвий шлях і життєвий світ особистості

План лекційного заняття:

1. Міждисциплінарний характер категорії «життєвий шлях особистості»
2. Життєвий шлях особистості та його структурні складові
3. Життєвий світ особистості як філософська категорія
4. Життєві цінності людини та мотивація до пріоритетності

План семінарського заняття:

1. Простір життєвого світу і його типи
2. Особистість в часі і просторі
3. Онтологічний статус та методологічні підходи до дослідження життєвого світу особистості
4. Життєвий шлях особистості як категорія прикладної психології

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Позитивний і негативний особистісний потенціал
2. Вікова динаміка особистісних дисгармоній
3. Життєва некомпетентність як наслідок психотравмування
4. Математична моделювання життєвого шляху особистості за допомогою багатомірного

шкалювання

Перелік питань самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття «життєвий шлях особистості»
2. Хто запропонував оригінальну методику вимірювання психологічного віку?
3. Що є критерієм визначення соціального віку людини?
4. За допомогою чого вимірюється психічний вік особистості?
5. Дайте визначення поняття “стратегія життя в її соціологічному розумінні”.
6. Перерахуйте структурні складові життєвого шляху особистості.
7. Що таке життєва криза? Назвіть причини її виникнення.
8. Назвіть світи, на які поділяється життєвий світ особистості, та охарактеризуйте кожен з них?
9. Хто такі екстраверти та інтраверти? Дайте визначення.
10. Чим відрізняється коучинг від психологічної терапії?

Рекомендована література

Основна: [2,3,4]

Допоміжна: [1,2]

Міжнародні видання: [2,5]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

Тема 12. Діагностичні інструменти у роботі з особистістю

План лекційного заняття:

1. Дослідження емоційної сфери
2. Оцінка побічних показників працездатності
3. Вивчення особливостей психології спілкування
4. Дослідження міжособистісних стосунків у малих групах

План семінарського заняття:

1. Особливості дослідження емоційної сфери особистості.
2. Концепція “акцентуованої особистості” К. Леонгарда.
3. Методики оцінки показників працездатності людини.
4. Методики оцінки мислення студентів.
5. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Базисні поняття психодіагностики, що визначають її специфіку як самостійної сфери психологічної науки
2. Зарубіжні психодіагностичні підходи до вивчення особистості
3. Основні психодіагностичні конструкти, реалізовані у методиках
4. Діагностичні можливості найвідоміших методик

Перелік питань самоконтролю:

1. Що таке особистісна і реактивна тривожність студента?
2. Як можна початково орієнтовно виявити осіб з прикметами нервово-психічної нестійкості? Для чого це робити?
3. Як можна якісно оцінити суб’єктивний стан особистості на момент обстеження?
4. Які є методики оцінки побічних показників працездатності?

Рекомендована література

Основна: [2,3,5]

Допоміжна: [3,5,7]

Міжнародні видання: [3]

Інформ. ресурси Інтернет: [1,2]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE для денної та заочної форми навчання (максимально до 5 балів).

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
2	5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.
1,5	3-4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1	2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.
0,5	1	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі
0	0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
3	5	Послідовність, логічність написання роботи, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
2	4	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, проте без пов'язання результатів із практичною діяльністю психолога.
	2-3	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, підготовлена презентація, що розкриває основні положення, проте здобувач не захистив представлений матеріал.
1	1	Послідовність, логічність написання реферату присутня: відсутня презентація та захист
0	0	Робота відсутня

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
0,5	1	Здобувач вищої освіти всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
0		Завдання не виконано

Критерії оцінювання контрольних робіт

Проведення поточного контрольного заходу є обов'язковим для здобувачів вищої освіти. Такий захід проводиться у вигляді аудиторної комплексної роботи та дозволяє здійснити контроль знань студентів за всіма змістовими модулями. Контрольний захід проводиться у письмовому вигляді і може включати теоретичні питання, розуміння понятійного апарату з навчальної дисципліни, тестові завдання.

Шкала проміжного та поточного контролю є контрольні роботи

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
3	5-6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
2	2-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	1	Володіє навчальним матеріалом але не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
0	0	Робота відсутня

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Дуже добре	Добре	
70-79	C	Добре		

60-69	D	Задовільно	Задовільно	
50-59	E	Достатньо		
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- тести;
- доповіді, есе;
- індивідуальні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації результатів самостійної, індивідуальної роботи та наукових досліджень; - контрольна робота;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Психологія особистості» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських занять, при перевірці самостійних робіт та виконанні контрольної роботи і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати:

- відповіді на семінарських заняттях;
- контрольних робіт;
- результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; - для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо);
- результати виконання завдань самостійної роботи здобувача;
- результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій (кейсів).

З навчальної дисципліни «Психологія особистості» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Перелік питань до поточного контролю №1

1. Різниця між життєвим та науковим розумінням особистості
2. Поняття про психологію особистості.
3. Особистість як особливе функціональне утворення.
4. Проблема структури особистості. Різні наукові підходи.
5. Проблема типології особистості. Різні наукові підходи.
6. Рушійні сили розвитку особистості. Різні наукові підходи.
7. Проблема періодизації розвитку особистості.
8. Проблеми виховання особистості у сучасних умовах.
9. Співвідношення понять «особистість», «індивід», «індивідуальність».
10. Особистість як продукт суспільно-історичного та онтогенетичного розвитку.
11. Органічні передумови та соціальні умови розвитку особистості.
12. Загальна характеристика класичного психоаналізу З. Фрейда.
13. Структура особистості у теорії З. Фрейда.
14. Періодизація психосексуального розвитку по З. Фрейду.
15. Типологія особистості по З. Фрейду.
16. Захисні механізми особистості за З. Фрейдом.
17. Поняття особистості, її розвитку та рушійних сил розвитку в теорії З. Фрейда.
18. Основні принципи та положення аналітичної психології К. Юнга.

19. Поняття про розвиток особистості та індивідуалізацію в теорії К. Юнга.
20. Основні уявлення К. Юнга: установки, психологічні функції та типи особистості.
21. Поняття архетипів в теорії К. Юнга.
22. Структура особистості за К. Юнгом.
23. Основні положення та принципи індивідуальної психології А. Адлера.
24. Поняття почуття й комплексу неповноцінності в теорії А. Адлера.
25. Поняття стилю життя та типології особистості за А. Адлером.
26. Мотивація особистості: прагнення до перевершення та соціальний інтерес за А. Адлером.
27. Вплив порядку народження дитини в сім'ї на розвиток особистості за А. Адлером.
28. Его-теорія особистості Е. Еріксона.
29. Періодизація розвитку особистості Е. Еріксона.
30. Основні принципи та положення гуманістичного психоаналізу Е. Фрома.
31. Механізми втечі від свободи та соціальні типи характеру за Е. Фромом.
32. Основні принципи та поняття соціокультурної теорії К. Хорні.
33. Типи особистості за К. Хорні.
34. Основні принципи та положення теорії рис особистості Г. Олпорта.
35. Поняття пропріуму та розвитку особистості за Г. Олпортом.
36. Риси особистості, їх властивості та класифікація за Г. Олпортом.
37. Основні принципи та положення структурної теорії особистості Р. Кеттела.
38. Основні положення та принципи теорії типів особистості Г. Айзенка.
39. Основні положення та принципи гуманістичної теорії особистості А. Маслоу.
40. Ієрархія потреб і теорії А. Маслоу.
41. Види мотивації та стилів життя за А. Маслоу.
42. Основні положення та принципи феноменологічної теорії особистості К. Роджерса.
43. Поняття Я-концепції та її розвитку в теорії К. Роджерса.
44. Переживання загрози та механізми захисту за К. Роджерсом.
45. Клієнт-центрована терапія К. Роджерса.
46. Основні риси, що визначають підходи до проблеми особистості у вітчизняній психології.
47. Визначення особистості у вітчизняній психології.

Перелік питань до поточного контролю №2

1. Проблема особистісного вибору і сенс життя
2. Особливості формування особистості в процесі соціалізації
3. Вплив суспільства на соціальний статус і соціальні ролі особистості
4. Особливості формування показників психологічної зрілості особистості
5. Форми прояву спрямованості особистості
6. Розвиток самосвідомості особистості в онтогенезі
7. Ціннісні орієнтації у системі становлення особистості
8. Проблеми самоактуалізації та самореалізації особистості в сучасних умовах інформаційного суспільства
9. Психологічні особливості прояву акцентуацій характеру в підлітковому та юнацькому віці
10. Психологічні теорії здібностей
11. Види і роль емоцій у житті людини. Емоційний досвід особистості

12. Темперамент, характер та здібності у феноменологічних особистісних вимірах
13. Генетичні основи розвитку та поведінки
14. Сутність стеничних емоцій. Їх вплив на організм
15. Роль кори і підкірки головного мозку у виникненні і моделюванні емоцій
16. Що таке настрій, пристрасть і афект? Їх вплив на організм людини.
17. Що таке «хвилювання», «тривога» і «страх»? Їх вплив на організм людини
18. Базисні поняття психодіагностики, що визначають її специфіку як самостійної сфери психологічної науки
19. Зарубіжні психодіагностичні підходи до вивчення особистості
20. Основні психодіагностичні конструкти, реалізовані у методиках
21. Діагностичні можливості найвідоміших методик
22. Особистість як суб'єкт соціального повсякдення
23. Самість як системоутворювальне ядро особистості
24. Структура, зміст, моделі та динаміка розвитку Я-концепції
25. Методичні підходи до психосоціального вивчення Я-концепції
26. Позитивний і негативний особистісний потенціал
27. Вікова динаміка особистісних дисгармоній
28. Життєва некомпетентність як наслідок психотравмування
29. Математична моделювання життєвого шляху особистості за допомогою багатомірного шкалювання
30. Біологічні фактори ризику, що зумовлюють значні відхилення у фізичному і психічному розвитку дитини
31. Соціальні фактори ризику
32. Сутність комплексу «Іони» за А. Маслоу: сучасне трактування
33. Необхідні і достатні умови нормального психічного розвитку особистості
34. Розвиток гендерної ідентичності
35. Маскулінність, фемінність та андрогінність як гендерні властивості особистості
36. Психосексуальний розвиток людини
37. Вікові особливості гендерних стереотипів
38. Нова психологія статі
39. Дослідження ефективності лідерів різної статі
40. Роль психологічної статі у становленні особистісної ідентичності
41. Біопсихосоціальний конструкт статево-рольової ідентифікації особистості
42. Психолого-педагогічний погляд на стать і сексуальність

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Предмет психології особистості та її зв'язки з іншими галузями психології.
2. Роль психології особистості в оптимізації людського життя. Основні завдання сучасної психології особистості.
3. Людина як особистість: психологічний зміст.
4. Психологічна характеристика власної особистості та індивідуальності.
5. Співвідношення соціального і біологічного у розвитку особистості.
6. Психологічна характеристика структури особистості у сучасній психології.

7. Рушійні сили розвитку особистості.
8. Принципи дослідження особистості.
9. Методи дослідження особистості.
10. Передумови виникнення особистості.
11. «Людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість» – визначення понять.
12. Біологічні та соціальні детермінанти розвитку особистості.
13. Гештальтпсихологія і теорія поля К. Левіна.
14. Когнітивна психологія особистості.
15. Класичний психоаналіз З. Фрейда.
16. Індивідуальна психологія А. Адлера.
17. Аналітична психологія К.-Г. Юнга.
18. Неофрейдизм і теорії особистості К. Горні, Е. Фромма, Г. Саллівена.
19. Феноменологічна теорія К. Роджерса.
20. Екзистенціально-гуманістичні моделі особистості В. Франкла, А. Маслоу, Р. Мей.
21. Соціальні детермінанти розвитку особистості у концепції А. Адлера.
22. Типологія особистості за К.-Г. Юнгом.
23. Невротична особистість у концепції К. Горні.
24. Розуміння досвіду у концепції К. Роджерса.
25. Мотиваційна психологія Г. Меррея.
26. Історія розвитку логотерапії В. Франкла.
27. Характеристика піраміди мотивів А. Маслоу.
28. Стратегії дослідження і розвитку власної особистості.
29. Передумови виникнення особистості.
30. Епігенетична концепція розвитку Е. Еріксона.
31. Періодизація розвитку особистості в концепції Д. Б. Ельконіна.
32. Концепція когнітивного розвитку Ж. Піаже.
33. Розвиток поглядів на структуру особистості в радянській психології.
34. Головні компоненти структури особистості З. Фрейда.
35. Головні компоненти структури особистості К. Юнга.
36. Головні компоненти структури особистості Е. Берна.
37. Співвідношення матеріальних і духовних потреб.
38. Теорія оптимальної мотивації, когнітивного дисонансу та вчинкова модель.
39. Інтереси, прагнення, настанови.
40. Плідні і неплодні особистісні орієнтації.
41. Самосвідомість та її рівні.
42. Психологічні властивості самосвідомості.
43. Самооцінка як центральний компонент самосвідомості, її функції.
44. Образ “Я” як мотиваційне ядро особистості.
45. Формування Я-концепції особистості.
46. Рівень домагань.
47. Я-концепція у різних психологічних теоріях.
48. Захисні механізми психіки.
49. Психологічні засоби коригування самооцінки та рівня домагань.

50. Рефлексивні характеристики особистості.
51. Індивідуально-психологічні характеристики особистості.
52. Темперамент у структурі особистості.
53. Властивості нервової системи і типи темпераменту.
54. Властивості власного темпераменту та форми саморегуляції.
55. Темперамент і характер.
56. Темперамент: історія вчень, властивості і типи.
57. Структура характеру. Індивідуальні і типові риси характеру.
58. Проблема формування характеру: роль спадковості, виховних впливів, діяльності.
59. Задатки і здібності. Роль спадковості і соціального середовища у розвитку людських здібностей.
60. Умови розвитку здібностей та підвищення самоефективності.
61. Стать біологічна і психологічна.
62. Психологія статевих відмінностей.
63. Типовий чоловічий і типовий жіночий образ у колективній свідомості.
64. Статева ідентичність у структурі Я-концепції.
65. Умови формування психологічної статі.
66. Засоби розвитку власної маскулінності чи фемінінності.
67. Непатологічні відхилення у розвитку особистості.
68. Особистісна норма: ілюзії та дійсність.
69. Шляхи гармонізації власної особистості.
70. Стратегії втечі від свободи за Е. Фроммом.
71. Психологічна допомога при особистісних дисгармоніях.
72. Психотичний, пограничний та невротичний рівні розвитку особистості.
73. Соціалізація особистості, її етапи, види та фактори.
74. Значення спілкування та спільної діяльності для розвитку особистості.
75. Спілкування та спільна діяльність.
76. Бар'єри взаєморозуміння.
77. Ролі та рольові очікування.
78. Самотність і потреба у приватності. Поняття життєвого шляху; спосіб і стиль життя.
79. Прогнозування майбутнього: життєві плани, цілі, перспективи.
80. Сенс життя у логотерапії В. Франкла.
81. Простір і час життєвого світу особистості.
82. Психологічний вік особистості.
83. Диспозиціональна теорія особистості: Гордон Олпорт.
84. Структурна теорія рис особистості: Реймонд Кеттел.
85. Теорія типів особистості: Ганс Айзенк.
86. Теорія оперантного навчання: Б. Ф. Скіннер.
87. Соціально-когнітивна теорія особистості: Альберт Бандура.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Москалець В. П. Психологія особистості. К.: Ліра-К, 2020. 364 с.
2. Романюк Л. В. Психологія цінностей : навчальний посібник / Л. В. Романюк. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 504 с. ISBN 978-966-337-660-8
3. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
4. Католик Г. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник / Галина Католик, Наталія Калька. - Львів: ЛьвДУВС, 2022.-158 с.

Допоміжна

1. Гендерна психологія: навч. посіб. / О.В. Щотка. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с.
1. Загальна психологія: навчальний посібник / авторський колектив; за заг. ред. Р. А. Калениченка, О. Г. Льовкіної, І. О. Петухової. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 554 с.
2. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: навч. пос. Для студентів закладів вищої освіти. К.: Ніка-Центр, 2018. 320 с.
3. Овсичка А. В. Особливості цілепокладання особистості в умовах кризи. Вісник Одеського національного університету. Том 14. № 17. 2019. С. 372–380.
4. Періг І.М. Психодіагностика/ Методичний посібник для самостійної роботи студентів. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. – 26 с.
5. Психологія особистості: навчальний посібник / укладачі Петухова І. О., Калениченко Р. А., Льовкіна О. Г. та ін. ; за заг. Ред. Є. М. Суліми. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. – 338 с. – (Серія “На допомогу студенту УДФСУ”; т. 80).
6. Психологія особистості: хрестоматія: навч. посіб./ Мельничук О. Б., Пасічник Р. Ф., Вольнова Л. М. та ін. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2019. 532 с.
7. Титаренко Т. М. Життєві завдання як практики самоконституювання особистості. Соціальна психологія. 2018 № 6 (32). С. 3–11.
8. Трофімов Ю. Л. Психологія: підручник. Київ : Либідь, 2018. 560 с.
9. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. – 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України URL: <http://www.library.edu.ua.net>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Міжнародні видання:

1. Deaux K., Snyder M. The Oxford Handbook of Personality and Social Psychology. Oxford University Press, 2018. 992 p.
2. Bernardo J. Carducci, Christopher S. Nave. The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences, Models and Theories. Wiley, 2020. 480 p.
3. Cervone D., Lawrence A. Pervin. Personality: Theory and Research. Wiley, 2022. 560 p.
4. Ben F. Cotterill. Personality Psychology, Ideology, and Voting Behavior: Beyond the Ballot. Springer Nature Switzerland, 2023. 141p.
5. Dan P. McAdams, William L. Dunlop. The Person: A New Introduction to Personality Psychology. Wiley, 2022. 640 p.

**8. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

протокол від _____ 20 ____ р. № _____

Навчальний рік	Дана засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП